

आनन्द भूमि

THE ANANDA BHOOOMI

(The only Buddhist Monthly Magazine of Nepal)

(मणिचुडराजा)

बुद्धधर्म सम्बन्धी नेपालको
एक मात्र मासिक पत्रिका

कति-पुन्ही

वार्षिक रु. १५/- प्रति रु. २/-

बुद्ध सम्बत् २५२६

नेपाल सम्बत् ११०२

वर्ष १०

— कातिक पूर्णिमा

— कौला

अंक ७

विक्रम सम्बत् २०३९

1982 A. D.

Vol. 10

— कातिक

— November

No. 7

“आनन्दभूमि” को नियम—

- (१) “आनन्दभूमि” आनन्दकुटी विहार गुठीद्वारा प्रकाशित हुने नेपालको एकमात्र बुद्धधर्म सम्बन्धी मासिक पत्रिका हो । यो प्रत्येक पूर्णिमाको दिनमा निस्कनेछ । यसको आजीवन ग्राहक शुल्क रु. १५०।- र वार्षिक ग्राहक शुल्क रु. १५।- मात्र छ । जुनसुकै महीनामा पनि ग्राहक बन्न सकिन्छ । वार्षिक-ग्राहकलाई पूरा १२ वटा अंक प्राप्त हुनेछ । एक प्रतिको रु. २।-
- (२) यसमा बुद्ध धर्मसँग सम्बन्धित विषय छापिनेछ ।
- (३) लेखकद्वारा प्रकट भएको कुनै पनि विचारमा लेखको उत्तरदायित्व लेखक नै हुनेछ । सम्पादक-मण्डल हुनेछैन ।
- (४) लेखकले नेपाली, नेपालभाषा र अंग्रेजीमध्ये कुनै पनि भाषामा लेख पठाउन सक्नुहुन्छ र पठाइएका लेख फिर्ता पठाउने व्यवस्था गर्न नसकिने भएकोले लेखको प्रतिलिपि आफूसँग राखी पठाउन अनुरोध छ ।
- (५) लेख पठाउँदा र पूरा साइजको कागजमा एकपट्टि मात्र लेखेर पठाउनु पर्नेछ ।
- (६) ग्राहक शुल्क, विज्ञापन तथा प्रवन्ध सम्बन्धी पत्र व्यवस्थापकको नाउँमा पठाउनुहोला । पत्र व्यवहार गर्दा आफ्नो ग्राहक संख्या तथा नाम ठेगाना राम्ररी लेखिएको हुनु जरूरी छ । ठेगाना हेरफेर हुने भएमा एक महीना अगावै व्यवस्थापकलाई सूचना दिनुहोला । पत्रिका समयमा नपुगे सूचना दिने कृपा गर्नुहोला ।
- (७) कुनै पनि लेख प्रकाश गर्ने वा नगर्ने अधिकार सम्पादकमै रहनेछ ।

आनन्दभूमि कार्यालय, आनन्दकुटी, स्वयम्भू, काठमाडौं ।

विषय - सूचि

बुद्ध वचन	१	भिक्षा व अनुभव	११
दुराजान जातक	२	उत्ति खनेगु	१३
संघं सरणं गच्छामि	३	कुमति व कुविचार	१४
शान्ति पाउन क्रान्ति गर्ते	४	ज्योतिरूप स्वयम्भूया उत्पत्ति	१५
बुद्धधर्ममा प्रसाव पार्ने तत्त्वहरू	५	छि स्यूला थे ?	१६
बीरमाला चढाउला	६	Saying of the Buddha	१७
अनन्धकार समाज	८	सम्पादकीय	१८
यस्तो पनि हुँदोरहेछ	९	बौद्ध गतिविधि	१९
सम्पादकलाई चिट्ठो	१०		

ब्रह्मण्ड भूमि

प्रधान सम्पादक
भिक्षु अश्वघोष

सम्पादक
भिक्षु कुमार काश्यप
सुवर्ण शाक्य
प्रकाश घज्जाचार्य

व्यवस्थापक
भिक्षु महानाम

प्रकाशक
आनन्दकुटी विहार गुड़ी
स्वयम्भू, काठमाडौं
फोन: १४४२०

महाबग्न-विनयपिटकबाट ।—

“चरथ भिक्खुवे आरिकं बहुजन हिताय
बहुजन सुखाय लोकानुकम्पाय अत्थाय हिताय
सुखाय देवमनुस्सानं । देसेथ भिक्खुवे धर्मं
आदिकल्याणं मज्जेकल्याणं परियोसात्
कल्याणं सात्थं सव्यञ्जनं केवलं परिपुण्णं
परिसुद्धं ब्रह्मचरियं पकासेथ ।”

★ ★ ★

भिक्षुहरू ! बहुजन हितको लागि, बहुजन
सुखको लागि, विश्रमायि दयाको लागि, देव ए
मनुष्यहरूको हित, सुख र कामको लागि संचार
गर । भिक्षुहरू ! आरम्भ, मध्य र अन्त्य समयसम्म
कल्याण हुने धर्मको अर्थ र भाव सहित उपदेश
दिएर सम्पूर्ण परिशुद्ध ब्रह्मचर्य (धर्म) को प्रकाश
पार ।

(असल) मनुष्ययोनिमा जन्म लिनु दुर्लभ छ, जन्मेर पनि जीवित रहनु
कठिन छ । जीवित रहे पनि धर्म श्रवण गर्नु कठिन छ र बुद्धको जन्म हुनु पनि
दुर्लभ छ ।

दुराजान जातक

वर्तमान कथा

श्रावस्तीवासी एक उपासक त्रिशरण र पञ्चशीलमा प्रतिष्ठित भई बुद्ध, धर्म र सङ्घप्रति भक्ति राखदथ्यो । उसकी श्रीमती दुःशील र पापधर्मी थिई । जुन दिन उनी दुराचार गर्थी त्यस दिन उनीहरूले किनेकी दासी जस्ती हुन्थी । दुराचार नगर्ने दिनमा भने उनी घरको मालिकनी जस्ती भई चण्ड र रौद्र हुन्थी । लोग्नेले उसको यो स्वभाव जान्न सकेन । यसरी स्वास्तीबाट पीडित भएपछि पनि ऊ बुद्धउपस्थानको निमित्त पनि जान्नथ्यो । एकदिन सुगन्धित फूलहरू लिएर शास्ताकहाँ गई बन्दना गरी बसेको उनलाई शास्ताले सात आठ दिनदेखि बुद्धको उपस्थानमा नआएको कारण सोधनुभयो ।

उनले बुद्धलाई भन्यो कि उसकी गृहिणी कुनै दिन शयले किनेकी दासी जस्ती हुने र कुनै दिन घरकी मालिकनी जस्ती भई चण्ड र रौद्र हुने भएको हुँदा उनको स्वभाव बुझन नसकी त्यसको पीरले बुद्धको उपस्थानमा जान सकेको थिएन ।

उसको वचन सुनेर शास्ताले बताउनुभयो कि स्त्रीको स्वभाव बुझन गाहो छ र अधिका पण्डितहरूले पनि धर्म सकेका थिए ।

अतीत कथा

अतीत समयमा बाराणशीमा ब्रह्मदत्तले राज्य गरिरहेको बेलामा दिशाप्रमुख आचार्य भई पांचशय

— भिक्षु अमृतानन्दद्वारा संग्रहित
जातक संग्रहबाट साभार

माणवकहरूलाई बोधिसत्त्वले शित्पविद्या पढाउये । एकदिन एक टाडाका देशको ब्राह्मण माणवक आएर उनकहाँ शित्पविद्या पढ्दा एक स्त्रीसंग आसक्त भई त्यसलाई स्वास्ती तुल्याई त्यसे बाराणशीमा बस्न थाल्यो । उन दिनको दुई तीन पलट आचार्यको उपस्थानमा जाने गर्थ्यो । उसकी स्वास्ती भने दुःशीला र पापधर्मिणी थिई । मिथ्याचार गर्ने दिनमा दासी समान हुन्थी र मिथ्याचार नगर्ने दिनमा मालिकनी जस्ती भई चण्ड र रौद्र हुन्थी । उसको यस्तो स्वभाव बुझन नसकेको कारणले पीडित भई माणवक व्याकुल चित्त लिएर आचार्यको उपस्थानमा पनि जाँदैनथ्यो । पछि सात आठ दिन बिताएर त्यहाँ जाँदा आचार्यले उनी नदेखिएको कुरा सोधे । त्यसको जवाफमा उसले आचार्यलाई भन्यो कि उनकी स्त्री एकदिन उसलाई चाहेर दासी समान निरमिमानी भई बस्ने र अर्को दिन मालिकनी जस्ती भई चण्ड र रौद्र हुन्थी । यस्तो उनको स्वभाव थाहापाउन नसकी त्यस कुराबाट पीडित भई व्याकुल चित्त लिएर आफू उपस्थानमा जान नसकेको थियो ।

तब आचार्यले उनलाई भने — “माणवक ? यस्तै हो । स्त्रीहरू अनाचार गरेको दिनमा आफ्नो स्वामीको वचन मानी दासी समान निरमिमानी हुँदून् । अनाचार नगरेको दिनमा घमण्डसाथ स्वामीलाई गिन्ती गर्दैन् । अनाचार गर्ने स्त्रीहरूको स्वभाव बुझन गाहौं पछ । यसैले उसले रूचाए पनि नरूचाए पनि मध्यस्थ भएर बस्न सक्नुपछ ।” यति भनी उसलाई अवादको रूपमा यो गाथा भने —

मा सुनन्दी इच्छति मं मा सु सोचि न इच्छति ।
थीनं माबो दुराजानो मच्छेवोदको गत'न्ति ॥

“मलाई रुचाउँछे भनी कुरुंग पनि नहोऊ, मलाई रुचाउँदीन भनी खुलुक पनि नहोऊ । पानी भित्र पसेको माछालाई जान्न वा समात्न गाहो पर्ने जस्तै स्त्रीहरूको स्वभाव पनि जान्न गाहै पर्छ ।”

यसरी बोधिसत्त्वले अन्तेवासीलाई अववाद दिए । त्यहाँदेखि ऊ उत्तमाथि मध्यस्थस्वभावले बस्न थाल्यो । त्यस स्त्रीले पनि आचार्याले उनको दुःशीलपनलाई थाहा पाउनुभयो भनेर त्यसबेलादेखि अनाचार गर्न छोडीन् । त्यस उपासकको पत्नीले सम्यक्सम्बुद्धले उनको दुराचारलाई थाहा पाउनुभएको जानी त्यसबेलादेखि पापकर्म गर्न छाडीन् ।

संघं सरणं गच्छामि

— व० आ० कनकद्वीप
सिद्धार्थ मार्ग, काठमाडौं

बुद्धं सरणं गच्छामि ! धर्मं सरणं गच्छामि !
संघं सरणं गच्छामि ! यसलाई शरण-गमन भनिन्छ ।
त्यसले बौद्धमत भान्नेहरूको त्रिशरण यो हो । यो प्रथा बुद्ध भगवानको जीवनकालदेखि नै चलेर आएको हो । यहाँ ध्यान दिने योग्य कुरो यो छ कि बुद्ध धर्मसा संघको प्रतिष्ठाको जुन महत्व छ त्यो अरु कहीं पनि छैन । लोतापन्न हुनको लागि पनि विचिकिच्छा (बुद्ध, धर्म, संघ-प्रतिको अविश्वास) हटाउनुपर्छ भन्ने नियम बौद्ध धर्मको हो ।

भगवान् बुद्ध भन्नुहुन्छ—“तिमी बुद्ध धर्म र संघको आश्रय लिएर आपने मिहेनतद्वारा आपनो एवं अरुको दुःख हटाउ । जगत् संसारको उद्धार गर ।”

स्मरण रहोस, बुद्ध भगवान्ले आफू पछि कसैलाई संघको नायक भनेर नेता तोक्नुभएन । यसको सट्टा बहु संघमा नियम बनाएर सबै मिली सबै संघले कार्य गर्ने सिद्धान्त दिनुभयो ।

प्रसंगमा एक ऐतिहासिक कथा बस्तु देओ । भगवान् बुद्धको महापरिनिर्वाण भएको धेरै समय वितेको थिएन । उसबेला आनन्द भिक्षु राजगृहमा थिए । उज्जैनका राजा प्रद्योतको भयले अजातशत्रुले राजगृहको मर्मत गराएका थिए । त्यसे कामको लागि गोपक मोगल्लान ब्राह्मणलाई नियुक्त गरिएको थियो । आयुष्मान् आनन्द भिक्षु राजगृहमा भिक्षा मान जान थाले । भिक्षाटनमा केही ढीलो हुने हुंदा उनी गोपक मोगल्लान-कहाँ गए । ब्राह्मणले उनलाई आसन दिएर आफू पनि नजीके बसिकन प्रश्न गर्न थाले—“के बुद्ध भगवान् कै गुणवान् भिक्षु अरु कोही छन् ?”

“—छैन ।” आनन्द भिक्षुले उत्तर दिनुभयो ।

यो कुरो भैरहेको बेलामा मगध देशका प्रधानमन्त्री श्री वस्सकार ब्राह्मण पनि त्यहाँ आइपुग्नुभयो र आनन्दको उत्तर सुनेर आफैले पनि प्रश्न गर्नुभयो—“के बुद्ध भगवान्ले कुनै भिक्षुलाई नियुक्त गर्नुभएन जसकहाँ उनी

र्पिं र्पिं संघले शरण पाउन सकून ?”

आनन्द भिक्षुले जवाफ दिनुभयो—“छेन ।”

“तब कुनै भिक्षु यस्तो हुनुहुन्छ जसलाई संघले भगवान् बुद्ध पछि चुनेको छ ?”—वस्तकार ब्राह्मणले केरि सोनुभयो ।

“अू—कोही छेन”—आनन्द भिक्षुको जवाफ थियो । “यानि तपाईंको यस भिक्षुसंघमा कोही नेता (नायक) छेन । त्यसो भए संघको संगठन कसरी चल्छ ?”—वस्तकारको प्रश्न थियो ।

आनन्द भिक्षुले उत्तर दिनुभयो—“यसरी नसँ्हों कि हामीसँग नायक वा नेता छेन । भगवान्‌ले विनयका नियमहरू बनाइदिनुभएको छ । हामी एकै ठाउँमा रहेका

भिक्षुहरू एकत्र भै उनै नियमहरू दोहन्याउँछौं । जोसंग दोष हुन्छ उसले आफ्नो दोष प्रकट गर्न र प्रायश्चित गर्न । कुनै पनि भिक्षु शील आदि गुणहरूले सम्पन्न हुनुहुन्छ भने हामी उनलाई मान्छौं र उनैको सल्लाह लिने गरछौं ।

मजिस्ट्रम निकायको गोपक मोगल्लान सुन्तमा उक्त प्रसंग उल्लेख छ ।

त्यसैले बुद्ध भगवान्‌ले प्रतिष्ठा गर्नुभएको संघको अध्यास जानेहरूको संघमा उच्च नीचको भ्रेदभाव कुनै छेन र सबै समान हुने गर्न । जसको शील वा निर्वाण-मार्गांको तप बलियो हुन्छ उनेलाई पूज्य मानिन्छ ।

अतः बौद्धधर्मको संघ मानवीय प्रकारको संघ हो भन्नुमा कुनै अत्युक्ति हुने छेन ।

शान्ति पाउन क्रान्ति गरौ

— रत्नमान शाक्य

ल. पु. एम्पि महाविहार

अय शान्तिका अग्रदूत आएर देऊ शान्ति यहाँ
शान्ति ! शान्ति !! शान्ति !!! भनी चिच्चयाइरहेका सबैलाई ।

हो शान्ति यहाँ जरूर चाहिन्छ नन्त्र विश्वयुद्ध हुने निश्चित छ
विश्वलाई बचाई मानवताको कल्याण गर्न शान्ति यहाँ जरूर चाहिन्छ ।

केवल चिच्चयाएर मात्र सबैले पाउने भए शान्ति यहाँ
चिच्चयाई दिन्छौं हामी पनि लाखौं पटक शान्ति ! शान्ति !! शान्ति !!! भनी ।

बुद्धले पनि त शान्ति पाउन विना रक्तपातको क्रान्ति गरे
त्यसैले शान्ति पाउन हामी पनि मिली जुली केही गरौं ।

पचिचसौं शताब्दीपूर्व प्राप्त शान्तिलाई मात्र अंगाली
विश्वको सामु नाक फुलाई नारा लगाउनु मूर्खाईं हो ।

त्यसैले, जाओं बरू हामी पनि शान्ति पाउन क्रान्ति गरौं
विश्व-बौद्ध-सम्मेलनको उद्देश्यलाई पूरा गरौं ।

यसबाट बढ्दै गइरहेको आणविक मुद्दलाई
बौद्ध-भावनाले प्रेरित भई समाप्तान गर्ने कोशिश गरौं ।

बुद्धधर्ममा प्रभाव पार्ने तत्त्वहस्त

- अञ्जन पाखिन
धरान, सुनसरी

विभिन्न प्रकारका अनावश्यक धर्महस्तलाई पछाडि छाडेर एकदमै शोषणरहित, निष्पक्ष, स्वतन्त्र, सत्य र सर्व प्राणीहरूका लागि कल्याणकारी महान् बुद्धधर्म शान्ति समानता र मैत्रीमावको नारा लगाउँदै सर्वभन्दा माथिलो स्तरमा पुगेको सत्य कुरा आजको विश्वले बारम्बार भनिरहेकोबाट थाहा पाउन सकिन्छ । तर भगवान् बुद्ध जन्मितुभएको हात्रो देश नेपालमा उहाँको धर्मले त्यो स्थान पाउन सकेको छैन जुन स्थान अरु अरु देशहरूमा पाएको छ । मानिसहरूलाई जानकारीको अभाव, प्रचार प्रसारको अभाव र अरु अनावश्यक धर्महरूको दबाव एवं प्रभावको कारणबाट नै यस बुद्धधर्मले हात्रो देशमा उचित स्थान पाउन नसकेको कुरा निर्विवाद सत्य छ ।

सर्वप्रथम उदाहरणको निम्नि बज्ज्यान धर्मलाई लिन सकिन्छ किन कि यो बज्ज्यान धर्म त्यस्तो धर्म हो जसको कुप्रभावले गर्दा सम्बन्धित समाज आजको युगमा पनि बुद्धधर्मप्रति अनभिज्ञ रहन गएको छ जुन चाहीं हामी सर्वेका निम्नि खेदको कुरा हो । यस सम्बन्धमा बज्ज्यान धर्मपट्टिका लामाहरू जसलाई हामी बुद्धधर्मको निम्नि 'गवारो' कीराको संज्ञा दिन सक्छौं । जसरी एउटा गवारो कीराले मीठो फल दिने केराको बोटलाई भित्रित्र खाएर अन्तमा सलंझ सुकाइदिन्छ त्यसे गरी लामाहरूले बुद्धधर्मको सही रूपमा प्रचार प्रसार नगरी बुद्धधर्म विपरित कार्यकलापहरू गरेर लाखौं मानिसहरूलाई अममा पारिरहेका छन्, जसको फलस्वरूप मानिसहरूले बुद्धधर्म के हो ? भनेर सोच्ने मौका नै पाइरहेका छैनन् । लामाहरू भगवान् बुद्ध र गुरु पद्यसम्भव दुर्बलाई आपना देवता अथवा गुरु सम्झन्छन् । गुरु पद्यसम्भव त बुद्धधर्मलाई विकृत पारी

हिन्दू धर्मसंग मिल्दो जुल्दो बज्ज्यान धर्मको प्रतिपादन गर्ने एकजना मानिसको अंखा छली तान्त्रिक चमत्कार देखाउने राजकुमार मात्र थिए । गुरु पद्यसम्भवले नेपालका एकजना बज्ज्याचार्यसंग मिली समाज शोषण गर्ने उद्देश्यले 'हिन्दू धर्मसंग मिल्दो जुल्दो 'बज्ज्यान' धर्मको प्रतिपादन गरेका हुन् भन्ने तथ्य त इतिहासमा पनि पाइएको छ । फेरि भएन नेवार जातिको पुरेत बज्ज्याचार्य (गुभाजु) ले पढ्ने वेदको मन्त्र र बज्ज्यानी लामाहरूले पढ्ने वेदको मन्त्र पनि एउटै भएबाट गुरु पद्यसम्भव र बज्ज्याचार्यको मिलीमतोमा बज्ज्यान धर्म बनिएको हो भन्ने कुराको स्पष्ट प्रमाण मिलदछ । तर बिचरा लामाहरू र बज्ज्याचार्यहरू यस्ता कुरा बुद्धेनन् र कसेकसेले दुक्खिहाले पनि प्रचार भने गर्दैनन् किनभने अनेक थरीका संस्कारहरू गराएर तिनोहरूले मानिसहरूलाई शोषण जुन गर्नुपरेको छ गरे । यसरी जब बुद्धधर्मको विपरीत संस्कारहरू गराएर समाज शोषण गर्ने लामा र बज्ज्याचार्यहरूलाई कसरी बुद्धधर्मका प्रचारक अथवा बौद्ध भनेर मात्र सकिन्छ र ? उदाहरणको निम्नि लामाहरूले गराउने संस्कारहरूमध्ये एउटा संस्कारको यहाँ उल्लेख गर्नु अनुचित नहोला जुन निम्नानुसार छ ।

कुनै मरेको मानिसको अन्तिम कार्य (धेरा) गराउदा लामाहरूले बडो हास्यात्पद र कार्यकलापहरू देखाउने गर्दैन् । सर्वप्रथम धेरा गरिने घरको बाहिरपट्टि मित्ताको आडमा देवताथान बनाउछन् । थानके मास्तिर मित्तामा भगवान् बुद्ध, गुरु पद्यसम्भव र विभिन्न राक्षसहरूका तस्वीर टाइछन् । थानमा दुई तीनवटा धातुका मूर्तिहरू, बत्तोहरू, ठाउंठाउं चामलका थुप्रोहरू र

बासी भातका मूर्तिहरू (तोर्मा) पनि राखिएका हुन्छन् । थानको देव्रे पट्टि एक या एकभन्दा जति पनि बढी लामाहरू लहरे बसी तिब्बती भाषाका पुस्तक बाँच्छन् । वाचन संगसंगे जस्तो गोरनको छालाबाट बनिएको निके ठूलो द्याङ्गप्रो, डम्भ, घण्टी र झ्यामटा बजाउँछन् । धरिघरि त मरेको मानिसको नली खुट्टा (हड्डी) पनि पुँइ पुँइ पारी बजाउँछन् । यसप्रकारको संगीतमय कार्य त संसारको अन्य कुनै पनि धर्ममा पाइँदैन । लामाहरू केही मिनेटको फरकमा रेम (जाँड, रक्सी र अचार) लेउ भनी माग्दै— पिउने खाने गर्दछन् । अनि नशामा युत्तै ३।४ दिनसम्म पढ्ने गर्दछन् । तीन चार दिनसम्म आउने जाने निमत्यारू र मलामीहरूलाई खुवाउँदा रु. ५००।— देखि लिएर २०००।— सम्म खर्च गर्नुपर्ने हुन्छ । यसप्रकारको खर्चिलो, शोषणपूर्ण र प्रभादृपूर्ण संस्कार गराउनु तथा गर्नु बुद्धधर्मको विपरीत काम हो । यस्तो कुसंस्कार गरिने ठाउँमा भगवान् बुद्धको तस्वीर टाडनु लामाहरूको ठूलो अनुचित काम हो । किनभने भगवान् बुद्धले “भोक सर्वभन्दा ठूलो रोग हो, संस्कार सर्वभन्दा ठूलो दुःख हो; जसले यो यथार्थ कुशलाई जान्दछ, उसको लागि निर्वाण सर्वभन्दा ठूलो सुख हो ।” पनि भन्नुभएको छ । भोकको रोग त संसारमा सर्वलाई लागेको छ, तर संस्कारको दुःख भने बज्ज्यान धर्म अन्तर्गतका तानाड जाति, शेर्पा जाति र नेवार जातिले केलिरहेका छन् । यिनोहरूले निर्वाणको सुख भोग्नु त असम्भव कुरा हुनेछ ।

भगवान् बुद्धले औतारबादलाई घोर निन्दा गर्नु-भएको छ, तर लामाहरू औतारबादलाई पूर्ण विश्वास गर्दछन् र तिनोहरू आफू पनि औतारी हुने चाहना राख्दछन् । औतारी भनाउँदो लामालाई अरु लामाहरूले मगवान् बुद्धलाई भन्दा बढी श्रद्धा र भक्तिपूर्वक मान्ने र पुज्ने गर्दछन् । यसि हुँदाहुँदे पनि लामा अथवा बज्ज्यान

धर्मको कुप्रभाव बुद्धधर्ममा कसरी नपरोस् ? साँच्चै नै लामाहरूले बुद्धधर्मको सही रूपमा प्रचार गर्नु हो भने उनीहरूको जोविकोपाजंन गरी खाने पेशा नै गर्दछ किनभने मानिसहरूले बुद्धधर्म र बौद्ध संस्कारलाई राम्ररी बुझिसकेपछि अरु धर्मबाट प्रभावित अनावश्यक संस्कारको विरोध गर्न थाल्दछन् जसले गर्दा लामा र गुम्भाजुको पेशामा धक्का पुग्न जाने कुरा निश्चित छ ।

ब्राह्मण धर्ममा पनि बुद्धलाई विष्णुको दर्शन औतार भनी कल्पना गरिएको छ । यसरी कल्पना किन गरियो ? किनकि ब्राह्मणबाद नै कल्पनामा भडिएको हुन्छ । पौराणिक कथाहरू जस्तै—रामायण, महाभारत, स्वस्थानी, गीता र कृष्णचरित्रहरूमा जति पनि देवी देवताका कथाहरू, चरित्रहरू र तिनोहरूको शक्तिको वर्णन गरिएका छन् तो सबै कुराको आधार केवल कल्पना मात्र छ । फलानो देवी देवताको पालामा फलानो घटना भएको हो, फलानो देवी देवता साँच्चै नै यिए र तिनोहरू फलाना ठाउँमा जन्मिए र फलाना ठाउँमा मरे भन्ने कुराको कुनै प्रमाण छैन । यदि ती देवी देवताहरू जिउँदै छन् भनू भने त्यसको पनि प्रमाण छैन । प्रमाण किन छैन भने कल्पनाश्रित कुराको कुनै पनि प्रमाण हुँदैन ।

हाल हात्रा देशका बौद्धहरूलाई गन्ने हो भने औलामा नै गन्न सकिन्छ । यसको अर्थ हो यहाँ नगण्य रूपमा बुद्धधर्म मानिन्छ । यो एकदमै सत्य कुरा हो । किनभने भगवान् बुद्धको पूजा गर्दैमा र म बौद्ध हुँ भन्दैमा कुनै मानिसले बुद्धधर्म मानेको ठहरिदैन । बौद्ध हुनलाई त सर्वप्रथम बुद्धधर्मको गहिरो तहसम्म पसी राम्रो जानकारी प्राप्त गर्नुपर्दछ । यसको लागि कुनै अनुभवी भिक्षुसंग सम्पर्क राख्नुपर्दछ । त्यो सम्भव नभए बौद्ध ग्रन्थको अध्ययन गर्नुपर्दछ । त्यसपछि आफू हिडेको बाटो र भगवान् बुद्धले देखाउनु भएको बाटोमा कुन बाटो चाहीं

सही छ आर्क निर्णय गरी त्यसेलाग्नु पर्दछ । यदि बौद्ध मार्गमै हिंडने हो भने सर्वप्रथम शील सम्पन्न हुनुपर्दछ । शील सम्पन्न भएपछि मात्र आफूलाई बौद्ध भग्न पाइन्छ किनभने यस धर्ममा शीलको ठूलो महत्व छ । शीलको सम्बन्धमा भगवान् बुद्धले यसो पनि भन्नुभएको छ—“धूप र चन्दनको सुगन्ध त केहो टाढासम्म मात्र फेलिन्छ, तर शीलको सुगन्ध धेरै टाढासम्म फेलिरहन्छ ।” यस भनाइबाट पनि हामी बुद्धधर्ममा शीलको महत्व कति रहेछ भन्ने कुरो अनुमान गर्न सक्दछौं ।

तर हाम्रो देशमा अहिले बौद्ध भनाउँदाहरूले आफूखुसी धर्मका विपरीत संस्कारहरू गरिरहेक्छन् र गराइरहेका छन् । मानिस जन्मिए पछि न्वारान, क्षवर, अन्नप्राशन, ब्रतबन्ध, बिहे र विभिन्न चाड पर्वहरू भनी मानिस मरेपछि गरिने तेह दिने कार्य, सेतो लुगा लगाउने, केश काट्ने मासे पैंतालिसे र बर्षान्ति इत्यादि सबै संस्कारहरू हिन्दू धर्मानुसार अयवा भनी छ्यासमिसे धर्मानुसार गरिरहेका छन् । यो संस्कारहरू यस्ता हुन् जुन चाहीं बौद्ध संस्कार भित्र पर्देनन् । काठमाडौंका बौद्ध धर्मवलम्बीहरू विशेष गरी नेवार जातिहरू त कठ हिन्दू धर्म र बुद्धधर्म एकसाथ मान्ने गर्दछन् । तिनीहरू पशुपति, गुहेश्वरी,

गणेशस्थान, बूढानीलकण्ठ, कृष्णमन्दिर आदि स्थानहरूमा गएर हिन्दू देवी देवताका पूजा गर्दछन् भने उता महाबौद्ध र स्वयम्भूमा गएर भगवान् बुद्धको पनि पूजा गर्दछन् । यसबाट तिनीहरूलाई बुद्धधर्मको विषयमा केही पनि ज्ञान रहेन्दछ भन्ने कुरा स्पष्ट हुन्छ । बुद्धधर्मको विषयमा ज्ञान नहुनाले नै त तिनीहरू काल्पनिक हिन्दू देवता र सत्य बुद्धको एक साथ पूजा गर्दछन् । यस स्थितिलाई हिन्दू धर्मको बढी प्रभाव परेको भग्नमा कुनै अत्युक्ति हुँदैन ।

अन्य देशहरू जस्तै—श्रीलंका, थाइलैण्ड, बर्मा, जापान आदि देशहरूमा जहाँ भगवान् बुद्ध जन्मनु भएको हैन र जहाँको भगवान् बुद्ध नागरिक हुनुहुन्नथ्यो त्यहाँ बडो सही रूपमा बुद्धधर्मको पालना गरेको पाइन्छ । आज अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा नै बुद्धधर्मको बढी प्रचार, प्रसार र चर्चा भैरहेको छ, अनि भगवान् बुद्ध जन्मनु भएको ठाउँलाई अझ दर्शनीय र रमणीय बनाउन तिनीहरू तम्सिरहेका छन् । भगवान् बुद्धको शान्तिका संदेशहरू विश्वभरि पुर्याउन अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा अझै उत्सुकता जागृत भैरहेको छ तर दुःख लाग्ने कुरा हो हामी नेपाली चूप लागेर बसिरहेका छौं ।

५

आहा/कति राम्प्रामसि
स्वयेल मासि

प्रिवेशक
नेपाल लाइट सेटर
इन्ड्रू चौक, काठमाडौं
फोन. १४१७४

आनन्दकृटी विद्यापीठ स्तम्भ
★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

वीरमाला चढाउँला

— दीपु कुमार श्रेष्ठ
कक्षा-५

रातो रक्तले पोतेर देश सुग्घर पाहुँला ।
आमाको दुधको धारा व्यर्थ जान नदिउँला ॥
देशको रत्न ज्वालाले शत्रुलाई डठाउँला ।
प्यारी नेपाल आमालाई वीरमाला चढाउँला ॥

परिमाण यो स्वप्नको शान्तिपूर्व सुखसरि ।
हुनेछ देश यो हाम्रो निवासस्थानको वरिपरि ॥
हुनेछु देशको पुत्र सेवा स्वदेशके गरी ।
बाच्नेहुँ देशके लागि शोक सन्ताप सबै हरी ॥

अन्याय र अत्याचार एक मुण्ठ डढाउँला ।
जनताको भावना इच्छा पूर्ण म होउँला ॥
विकास सुपथमा देशलाई लम्काउँला ।
प्यारी नेपाल आमालाई वीरमाला चढाउँला ॥

पूर्वदेव शातीयको रक्तको धार समर्हँदै ।
स्वप्न साकार पार्ने हुँ उनके गान गाउँदै ॥
सारा शत्रुहरूलाई चम्कने सान दिउँला ।
प्यारी नेपाल आमालाई वीरमाला चढाउँला ॥

देशको प्रगति देखेर प्रेम च्यापी म हासूँला ।
स्वच्छ अग्लो हिमालमा प्रेमगित म गाउँला ॥
सूर्योदय हुनासाथ कुखुरा छै बासुँला ।
प्यारी नेपाल आमालाई वीरमाला चढाउँला ॥

ध्वार, ध्वार गरी सुने अल्छो लाटा ती जनतालाई
जगाउँला, जनाउँला वीर गाथा म गाई ।
फर्कराई राष्ट्रध्वजा अगाडि पुग्न जाउँला
मेरी नेपाल आमालाई वीरमाला चढाउँला ॥

यसरी मर्न मेटेर देशका लागि लडूँला ।
मेरी नेपाल आमालाई मुस्काएर ढाढूँला ॥
अन्तमा देशकै लागि जीवन यात्रा टूङ्गुँला ।
प्यारी नेपाल आमालाई वीरमाला चढाउँला ॥

अन्धकार समाज

— सुरेन्द्र गोपाल गुरुवाचार्य
कक्षा-७

हे बुद्ध यो अन्धकार समाजलाई ।
आपनो शरीरको कण्ठद्वारा जोतिर्मय बनाऊ ॥

हे बुद्ध यो अशिक्षित समाजलाई ।
आपनो शिक्षाद्वारा शिक्षित बनाऊ ॥

हे ज्ञानदाता यो अज्ञानी समाजलाई ।
आपनो ज्ञान दिएर ज्ञानी तुल्याऊ ॥

हे बुद्ध यो नयाँ समाजलाई ।
ज्ञानको सत्य पथ देखाऊ ॥

हे बुद्ध यो हिंसा गर्ने समाजलाई ।
आपनो धर्मद्वारा विसाइ देऊ ॥

हे बुद्ध ती त्यस्ता समाजलाई ।
आपनो धर्मद्वारा धर्म र कर्ममा लगाऊ ॥

(शान्तिको बाटो 'सत्य घटना')

यस्तो पनि हुँदोरहेक

भारतको एक ठाउँमा बाबु, आमा र एक छोरा थियो । उनीहरू गरीब । तोतेबोलीको बच्चालाई पालन स्याहार्नसम्म पनि उनीहरू अक्षम थिए । दाहा किटेर छोरालाई अरुकहाँ धर्मपुत्र बनाउन दिइयो । बच्चा ठूलो भयो । सिकाइ पढाइमा लगाइराखेकोले बालक जान्ने सुन्ने हुँदै-आयो । आमाबाबुको मन खुशीले नाच्यो तर छोरा भनी माया पोख्न नपाउँदा साहै हताश र निराश थिए । धर्मपिताले त्यस बच्चालाई आमाबाबु चिन्हाउन दिएको थिएन । आमाबाबुलाई पनि छोरालाई चिन्हाउन पाउँदैन भनी तसाइ-राखे । छोरा भएको ठाउँसम्म जान पनि आमाबाबुको लागि मनाही थियो ।

आमाचाहि मरीन् । बाबुचाहि एकलो भयो । छोराको मोहले कृन कृन सतायो । लुकिलुकी छोराको मुख हेर्न जाने गर्नथाल्यो । हुँदाहुँदा काममा गएर आएको छोराको मुख हेर्न छोरा चाहि घर नफकुँन्जेल त्यसको घरमा गई कुरी छोराको मुख हेरी फर्कने गर्न थाल्यो ।

एकदिन छोराचाहि काममा गएको ठाउँमा अबेर भयो । राती १२ बज्यो । बूढा घर गएन । अरुले देख्ला भन्ने डरले क्याम्प भित्र गई पछिल्तिरको चौरमा घरमुनि बसिरह्यो । मोटरमा बसी छोरा फर्यो । विस्तारे आई बूढाले च्यायो । छोराचाहिले अँध्यारोमा मान्छे चलमलाएको देख्यो । 'त्यहाँ को हाँ' भनी करायो । बूढा पर्खालि चढी दगुर्न खोज्यो । माथिबाट धर्मपिताले क्याल-

बाट च्यायो । एकजना पर्खालि चढिरहेको देखेर 'चोर' भनी करायो । छोराचाहि उतैतिर लाग्यो । बूढा भाग्यो । छोराचाहिले चोर भन्दै लखेट्दै लग्यो । केही पर पुगेपछि बूढा स्याँस्याँ गर्दै लड्यो । छोराचाहिले घोक्रो समाती एक थप्पड दियो । बूढाले टुलुटुलु मात्र हेरी केही भनेन । छोरो चाहि फलाक्दै गयो । कलांग कुलुंगको आवाजले त्यहाँ छिमेकका मानिसलाई जगायो । हेर्न आए । एकजनाले दुबैलाई चिन्यो । बूढाको कठालो समाई भकुरिराखेको छोरो चाहिको हात समाई, रोकी बाबु छोराको नाता बताइदियो । बाबु चाहि आँखा चिम्ली बसिराखेको थियो । छोराचाहिले आँखाबाट सललल आँसु कान्यो । बाबुचाहिसँग क्षमा मागी घरमा लगियो । धर्मपिता घरमा चिन्तित भई छोराको प्रतीक्षामा रहेका थिए । बूढालाई देख्नासाथ 'यसलाई कहाँ-बाट ल्यायो' भनी करायो । छोराचाहिले गुमसुमका सबै कुरा पोख्यो । धर्मपितासँग अनुरोध गरेर बूढाको लागि एउटा सानो कुटी सँगैको जग्गामा बनाइदिने बन्दोबस्त गरी आपनै रेखदेखमा राख्ने निर्णय गन्यो । धर्मपिताले नाइँ भन्न सकेन ।

जग खनियो । साधन सम्पन्न कुटी, मानो एक बृद्धाश्रम थियो, बन्यो । बाबु छोरा दुबै सन्तुष्ट रहे । धर्मपिता पनि सन्तुष्ट रह्यो । स्थिति बिग्रन पाएन । सबैको जीवन सुखी रह्यो । शान्ति कायम भयो ।

सम्पादकलाई चिठी

श्रीमान् सम्पादकज्यू,
आनन्दभूमि,

आनन्दभूमि पत्रिकामा विगत केही अङ्क-
देखिको मुख पृष्ठमा बिभिन्न धार्मिक ऐतिहासिक
चेत्य, बिहार आदिका चित्रहरू छापिई प्रकाशनमा
ल्याउनु पाठक वर्गको लागि केही ज्ञान हासिल
हुन आउनु खुशीको कुरो हो :

खास गरी वर्ष ६ देखिको बिभिन्न अङ्कमा
बिभिन्न ठाउँहरूका जस्तै ललितपुरका अशोक
स्तूपहरू, महाबौद्ध, काठमाडौंको श्रीघः बिहारका
साथै सारनाथको मूल गन्धकुटी बिहार आदि
चित्र छापिई प्रचार प्रसारमा आएको थियो ।
वर्ष ८ अङ्क ६ को पत्रिकामा बुद्धजयन्ती
समारोहमा श्री ५ महाराजाधिराज सवारी
होइबक्सेको चित्र तथा वर्ष ६ अङ्क ११ मा ल. पु.
नागबहालमा पूज्य गुरु तम्पुलु सयादो र वहाँका
५ जना शिष्यहरूको भव्य स्वागत समारोह भएको
चित्र सहित समाचार प्रकाशित भएको कुरा
सराहनीय हुन आउँछ ।

यसरी भविष्यमा पनि प्रकाशित हुने त्यस
पत्रिकामा नेपाल अधिराज्य तथा अन्तर्राष्ट्रियका
अन्य बौद्ध धार्मिक तथा ऐतिहासिक महत्वका
स्थलहरू स्तूप, देवल, मन्दिर, स्थविरवादी सांघिक
बिहार वा धर्मप्रचार केन्द्र बिहार आदिका पूरा
विवरण सहित प्रचार प्रसार हुन आउनु अर्थ
ज्ञानबर्धक हुने थियो होला र कुनै पनि महत्वपूर्ण
धार्मिक समारोह घटना जस्तै बुद्धजयन्तीको
उपलक्ष्यमा बुद्धप्रतिमाको यात्राको रुलक, कुनै
अस्तिधातुको यात्राको रुलक, बौद्ध हाजिर जवाफ
प्रतियोगिता भएको सम्बन्धी, अन्य कुनै महत्वपूर्ण
घटनाको सचित्र समाचार प्रकाशनमा ल्याउनु
त्यसमा सुनमा सुगन्ध थप्ने जस्तै कुरो भइ
नदेला ?

तीर्थरत्न बज्राचार्य
ललितपुर

आनन्दभूमि

भिक्षा व अनुभव

- भिक्षु अश्रवघोष

भगवान् बुद्ध ज्वीन्ह्योः सिद्धार्थकुमारं राज-
दरवार तोताः राजगृह्य भिक्षा बिज्याःगु खं
बुद्धजीवनी दुर्ध्याना च्वंगु दु । बुद्ध ज्वी धुक्काः
कपिलवस्तुइ छेखापत्ति कुलीन पिथाय न भिक्षा
बिज्यात । अबले शुद्धोदन जुजुया न्ह्यपुइ जक
मखु कपिलवस्तु छगूलि भवखाय बवल । भिक्षा
पवना नइपि जुयाः व संसारभय खनाः ग्याःपि
जुयाः भिक्षु धाःगु खः धैगु खं अर्थ कथाःस व्याख्या
याना तःगु दु ।

भगवान् बुद्धं भिक्षुपित भिक्षा वनाः न नय्
फय्के माःगु नियम दय्का बिज्याःगुया लक्ष्य
बांलाक मयूसां न मनूनयत अःपुक त्याग व चेतना
दय्केत, जातिभेद मदय्केत व अभिमान मदय्केत
खःथें चवं । थौंतक नं वर्मा व थाइलैण्ड देशय्
भिक्षा वनेगु चलन दनि ।

जि भिक्षु जुयाः स्वीनिदं, स्वीस्वदंतक
भिक्षा वने मनं, भिक्षा वने मास्ति मवः, भिक्षा
वने यनं मयः । अव मन न्ह्यावलें उथें मजू । मन
क्षण क्षणय परिवर्तन जुया चवं धकाः बुद्धं
धैविज्याःगु खं सत्य खः धैगु थुया वल । परिस्थिति
व वाध्यकथं नं मन हिला वं ।

२०३५ सालया खं खः । भोैत्या ध्यानकुटी
विहारय अस्थायी रूपं ल्यायम्हचात किष्यम्ह
प्रवजित याना । उकीमध्ये प्यम्ह स्थायी जुल ।
इमित नके त्वकेगु व्यवस्थाया लागी भिक्षा वनेगु
करं क्यन ।

आः हाकनं भिक्षु तालीम केन्द्र खोलय्
यानाः स्थायीकथं किष्य मचात प्रवजित याना:
लहो माःबलय् यक्व भार कवब्बी माल । धर्मकाति

आनन्दभूमि

विहारं स्वब्बव्य निव्व भोजनया व्यवस्था यानाः
तःवंगु सहयोग यानाः पुण्य कमाय्यात । आनन्द-
कुटी विहार गुठि लय निसः अनुदान बिया च्वंगु
नं वासःथें जुया चवन । अयनं आयिक चिन्तां
मुक्त मजू । किष्यसित आवश्यक वस्तु पूर्ति याय्गु
अःपु मजू । यक्वसिनं यथा श्रद्धा चन्दा बिया: नं,
दक्षिणा दान यानाः गुहाली बिया दीगु दु । एनं
चिन्तां मुक्त मजू । नेपालय ज्या छगू शुरु
यायबलय दुरु दासि वय्यें साहस व जोश वः ।
लिपा जूलिसे छ्वासुया वं । ज्या बांला: धाइपि
यववं दु । बांला:गु ज्या गुकथं तिकय ज्वी स्थायी
याय्त छुयाय्माः धैगु पाखे सक्रियरूपं सहयोग
वीपि उस्त मदु । खं जक अपो ज्या कम । आँट
माः धाइ । नेपालय आँट जक दयाः नं मगाः ।
उकि भिक्षाया भर काय माल ।

भिक्षा वनेवले गुलिसिनं पर्तिचा स्वपतिचां
जाकि क्याः पात्रय तयाः भाव जक काहिं गुरु
धाइपि दु । गुलि भगवान्या दर्शन पावय जुल
धाइपि दु । गुलि भिक्षा बिज्यात भतिचा आसेनि
धकाः पीकाः लय्लय तातां भिक्षा बीपिनं दु ।
गुलि गुलिसिनं ज्यायानाः नय मन मदयाः भिक्षु
जुयाः पवना नया चवन धाइपिनं दु । गुलि गुलिसिनं
छुयाःवपि धकाः मस्यू ता लं न्यना चवनी ।

खपय भिक्षा वनाबलय बसा लाया: धुम-
धामं स्वागत यानाः भिक्षा बिल । दक्षिणा जक
७००।- तका दु । जाकि निव्वरा दु । येय तःक
मछि असं भोटाहिटिपाखे भिक्षा वना किछम्हस्या
जाकि फछि हे मदु । दक्षिणा १५०।- ति जक
दु । कालिमाटी वनाबलय जाकि निव्वरां मयाक

दु । दक्षिणा ३००।— स्वसः ति दु । यलय् न्याचुक नागवहा व ससुनती भिक्षा वनावलय् दक्षिणा ७१०।— व जाकि स्वब्वरां मयाक दु । इव हेराकाजी सुइकाःया आयोजनाय् जूगु खः ।

क्यपुली व पांगाय् धुमधामं चहल पहलं लाउडस्पीकरं भिक्षा बिज्याना च्वंगु दु धकाः हाहां वना च्वन । नियासं भिक्षा प्राप्त जूगु जाकि ध्यब्बवराति दु । दक्षिणा ४००।— ति दु । तर न्ह्यावले थथे भिक्षा प्राप्त जू धकाः आशा याय् मज्यू ।

भिक्षा वनाया अनुभव छगु निगु नं न्ह्यथनेगु अवः खँ ज्वीथें मताया । छकः निकः भिक्षा वना च्वंच्वं गःपः तपुयाः स्वय् न मास्ति वः छाय्धाः सा मनूतसे गज्योगु श्रद्धां निगः प्यंगः दान बिया अहो भाग्य सम्फूप् जुया च्वन । उलि थःके गुण धर्म मदुसा, परोपक रया ज्याय् लगय् ज्वी मफुसा पचय् ज्वी मखुला ! ब्यूपितला पुण्य अवश्य दै । थथे मती वैवलय् ग्यासे बो बुद्धश सनया ज्या खः धकाः भालपा चिकु मधासे, थाकु मचासे भिक्षा वना च्वनागु खः । चिकुलां भिक्षा वनेगु अःपु मजू । पुचाइगु धैगु छु खः मस्यूगु सीके ननं । मचाम्ह छम्हस्या तुति पुचायाः लच्छितक पलाः छी थाकुगु जक मखु पतिचा पम्हुया वल ।

मेगु छगु अनुभवया खँ खः—मन वसय् तय्गु व संयमि ज्वीगु अःपुगु खँ मखु । भिक्षा वनेवलय् उखें थुखें स्वय् मज्यू, लाकां न्ह्याय् मज्यू पात्रया थाय् वा थःगु न्ह्याय् च्वकाय् जक ध्यान तैच्वनेगु । अबलय् लिक्क वयाः पात्रय् दान ब्यू वोपिनि रुवाः खने मदु ब्वहलं क्वे जक खने दु । छकः निकः मन धाइ भिक्षा ब्यूम्ह सुयें धकाः स्वयब्लय् जक ख्वाः खने दु, मखुसा खने मदु । थुकि सीका कया, मन वसय् नं तय्फु कुतः याःसा ।

चद्वा काः ज्वीगु सिवय् भिक्षा वनेगु बाँलाः ताल । भगवान् बुद्धं भिक्षुपित्त धेबिज्यागु दु, भिक्षा वनाः नःसाँ छेय् छेय् वनाः ल्हाः फः वने मते । अथे फों वन कि मनूतय् श्रद्धा कम ज्वी, थःगु गौरव कम ज्वी । उकि भिक्षा वनेगु है ज्यू थें च्वं । तर गुबले यक्व प्राप्त जू, गुबले पात्रया प्यं है मजाः । अबलय् भचा असन्तुष्ट भाव वया: मन पाना वो । अय्साँ भिक्षा वनावलय् सकसितं भिज्वोमा धैगु जक कल्पना वो । भिक्षा वनागु क्व मचाःत्ले परित्राण पाठ याना वनेगु ।

संघाराम छाय् तोतागु

न्हापां श्रामणेरपि छिम्हं लुती च्वंगु संघारामय् च्वंच्वना । तर अन शान्ति मदु । जग्गाया कचवं गुबले तनीगु लक्षण खने मदु । अन च्वंजोछिया हाःनाः मदुयें अनुभव जुल । न्ह्यावले धैयें श्रामणेरपि विरामि जक जुया च्वन । इमित बिचाः याइपि सुँ मदु । दक्षिवय् सुख मताःगु सुये दनेवं रुवाः स्वय् माःपिसं—धाय्वलय् धर्म याइपि करपिनि जग्गा कवत्यला काइपि करपित दुःख बीपि धकाः जःखः निखलःसिनं न्ह्यावले धैयें धैच्वनीगु न्यना च्वने मय्ल । छिम्हेसित है प्रबन्ध मिलय् मजू, शर्ते छुँ पुरय् मजू । हाकनं छिम्ह मेम्ह प्रव्रजित याय् माल धकाः श्री द्वारिका दास श्रेष्ठ हाला च्वनीगु । व खँ न्यना नं वथासे च्वने मछिना वल । अनया हावापानी स्वास्थ्यप्रद मजू । जग्गाया कचवं मतनीगु मुख्य कारण यानाः संघाराम तोता वया । अन च्वंतलेयात गुहालि ब्यूपि सकसितं धन्यवाद दु । थथे न्ह्यथनेगु ययार्थता ब्यूगु धृष्टटा जक खः थःत मात्र पुरय् ज्वीमाः धैगु मखु अले थव छगु भिक्षा व अनुभव जक खः ।

उत्ति खनेगु

उत्ति खनेगु वा सम खनेगु जिगु बिचालय्
संसारय् दकलय् थाकुगु ब्यवहारमध्ये छगू खः ।
थथे बिचाः यायां छन्हु बुद्धया सम्यक् भावनापाखे
जिगु बिचाः ब्वांवन । भगवान् बुद्ध कपिलवस्तु
लिहाँ विज्याः बलय् सरासर थःगु दरबार लिहाँ
बिमज्यासे लैय् च्वनाः प्रतिक्षा याना च्वंपि असंख्य
मनूतमध्ये तःमि चिमि मस्वसे सकसितं मंगल
कुशलया खँ ल्हानाः तिनि दरबारय् विज्यात घेगु
लुमना वय् व उत्ति खनेगु घेगु छु धकाः छकः
बाँलाक बवाला स्वय् गु बिचाः वन ।

छन्हुया खँ जि पासायात सफू छगु लित
बीइ धकाः वनां पासाया छेँच्वंपि जहानपि फुक
ततःसकं हालाः ल्हाना च्वंथाय् मिखा ब्याः
रुपालं कोसोया च्वंगु खना । जि पासाया छेँय्
थाहाँ वनेवं हालाच्वंगु सः ताय् देवल—छिथः
यःम्ह काय् यात जक चश्मा तय्काः छाय् पि दैमखु
गुम्हेस्याँ चश्मा छगू धकाः हालाच्वंगु खुला दैन
अय् नं न्हाय् पनय् द्वहाँवंगु मखु । थव खँ ताय् वं
बौम्हेसिनं लिसः बिल—वैत व चश्मा फेशनया
लागी मखु, डाक्टर चश्मा मत्यकं आखः बंका
दिइमते घैहगुलि पावरया चश्मा न्याना बियागु
सिलला धाय् वं हानं छकः मिसाया सः थिनावल
मिखा स्यामेस्या पावरया चश्मा यःपिनि कोखाया
चश्मातैका न्यानामब्यू छु उत्ति खनिइ बुरां ।

युलि खँ न्यनेवं जिमि छेँ लिकसं जःला-
खःलात थर्नि लच्छन्ह्यो हाःगु खँ लुमनावल ।

अननं छेँया हामा जूमेस्याँ उत्ति खनेमाः धकाः
तःधी चिधी मधासे छेँय् च्वंपि फुक जहानपित
२।२ मिटर कापः न्याना बियाः लि ल्वापु पिहाँवगु
खः । अननं तसकं हाःम्ह भौमचाया धापु खः—
रवाय् देवुं कूम्हसितनं २ मिटर कापः, पिमहाम्हे-
सितनं २ मिटर, थपाय् च्व अन्याय् याय् बाँलाः
मजू ।

आः जिगु न्हाःने निखा अलग छेँयापि
निम्हं हामापि दंवल । छम्हस्या उत्ति खनेगु थःगु
पवित्र भावना न्हाथुया काय् यात पावरया चश्मा
न्याना बिल । मेम्हस्याँ दुरु त्वंम्ह परिवारया
सदस्यपि तक फुकसितं २, २, मीटर काप न्याना
बिल । निम्हं हाःमायां उत्ति खनेगु पवित्र
उद्देश्य दुगु अवस्थायानं ल्वापु गनं वल ? जि
अजुगति चाल । ल्वापुया निदानरूपि वासः उत्ति
खनेगु घैतथें उत्ति खनाः ज्या याय् गु अवस्थायनं
ल्वापु सिर्जना जुइगु हे जूसा मनू मात्र ल्वापुपीत
जन्म काःवगुलाले ? थव थुइके थाकुगु प्रश्नयात
बीजगणितया ल्याःथें निगुलि ल्वापुया अवस्था व
ल्वाःपि मनूत हीके फूगुजूसा ल्वापु सायद दैहे
मखुगु ताल । जिगु ल्याखं उत्ति खनेगु खःसा
जिमि काय् यात न छगू चश्मा न्याना बिउ धाइम्ह
मिसा जिमि जःलाखःला तय् थाय् लाय् मा व जिमि
जःलाखःला तय् थाय् च्वंम्ह अन । तर न्हापायायगु
निगु ल्वाखीनं छता उत्ति ताल व खः निथासं
मिसापि जक ततःसकं हालाः ल्हाना च्वंगु मिज-
पिनि छुं खँ मदु ।

- प्रदीप शाक्य, भोत

कुमति व कुविचार

थ वं संसारया मनूतय्के न्ह्यागुं विचार वय्फु ।
गुं कुविचार व कुमति अले भिगु कल्पना व सुमति
ज्वी फु । थुपि निता मध्ये मत्ति भिकेगु हे बाँला । मत्ति
भिकेगु बाँमला । कुमति ज्वीगु कलह ल्वापु व विनाशया
पुसा खः । उर्कि क्षीसं थ वीका तयमाः न्ह्याबले भिगु
बाँलागु जक कल्पना यायमाः, अले क्षीपि याहाँ वय्फे ।
मत्ति भिसा वनावना थाय् सकस्यां येका च्वने दे ।
शान्ति दे ।

थ वीगु समाज उन्नति मजूगुया छ्गु मुख्य कारण
खः मनूतय् मत्ति मविना च्वंगु । मत्ति मविगुया कारणं
याना मेवि उन्नति जुया वोगु व भिना वोगु स्वया च्वने
मफु । मेविसंयागु भिगु ज्यायात प्रशंसा मयासे फन स्यंकेत
सनी । छाय् धाःसा थः स्वया व थाहाँ वनी, वयागु नां
प्रचार ज्वी धंगु कुमति तया च्वनी । थुकि थःत नं हानि
देशयात नं हानि । देश बने ज्वीगु ज्या न्ह्यामसिनं याःसां
छु । छम्ह छम्हसिके छ्गू छ्गू विशेषता दे च्वनी । सकले
छ्गू हे दज्यि च्वने धयां ज्वी मखु । क्षीगु परिवारे
छम्हस्यां भिगु ज्या याना थाहाँ वोसा छें जहार्नपि
सकसिगुं इज्जत खः । सकस्यां नां च्वनी । अथे ज्वीगु
मत्ति मत्ते स्यंकेगु कुतःयात धाःसा थः नं कतः नं
नाश ज्वी ।

उदाहरणया लागी छ्गू घटना न्ह्याथने—छ्यों

निगः दुम्ह फ्णं छम्ह दु । छगः छ्यों नं सासागु भिगु फल
जक नैगु धका सहयाय् मकया थःम्ह बिख नया बिल ।
छ्यों निगलं सित । म्ह छम्ह हे छ्यों जक निगः । न्ह्यागुं
छ्यनं नःसां निम्हवितं लो ज्वी । मतिकुरा छ्योंमहसे व खे
मथू । ईर्या व डाह जुया मतिकुरा जुया थः नं कतः नं
नाश ज्वीका च्वने माल ।

मनूतय्सं स्यु कि थ जिन्दगी स्थायी मखु,
परिवर्तन शील । छन्दु सिनावने मानि । अथे कि स्वाँमाय्
स्वाँ ह्यावा व छुं दिन लिग स्वाँ सुकू गना ल्वा जुया
हाया वनी । अथे हे मनूतय्गु जीवन नं स्वाँये अनित्य खः ।
तिनावने मानिगु जिन्दगी खः । प्रयनं मनूतय्सं थ खेयात
वास्ता मयासे न्ह्याबले म्वाना च्वनीपि थे सम्फे जुया थः
जक नय्, थः जक पुने मती तैच्वनी । उलि जकला मेविन्त
स्यंकेगु, तुति जवना सालेगु कुमति ते । क्षी सिनावनेवले
जवना वनेगु छु हे दु धकाः । ल्हा चक्कंका फुकं तोता बने
मानि । जवना वं ना थःम्ह यानागु पाप व धर्मं जक खः ।
उर्कि क्षीसं धर्म हे जवना बनेगु खःसा मत्ति भिका भिगु
ज्या यायमाः । धर्मं याय्गु धंगु नां तय्त व करपिन्त
वयनेत जक मखु । गज्योगु पुसा पित अज्योगु फल नय्दे
धाःथे थःम्ह छु छु ज्यायात अज्योगु हे फल भोग याय्
माली । उर्कि कुमति तय् मज्यू । मत्ति भिसा गति भिनो ।

ज्योतिरूप स्वयम्भूया उत्पत्ति

— कविराज दानरत्न बज्राचार्य

स्वयम्भू दर्शन

नेपालः गाः लखं तोपुनाव तलसो देवादि देव फुकं,
ह्याउँसे पलेस्वां ह्याव अनहे जाज्वल्यमानं थिनाः ।
न्यागू रश्मि जायाः अतीव हिसिदु ज्योतिर्मय प्रज्वल,
खंकाः चीनदेशं वयाव अनहे ध्यानं सोया भक्तिनं ॥

कालीदह छेदन

मन्जुश्री वनाः चन्द्रहास खदगं कालीदह छेदन,
यानाःथौ पुखूया निकास दय्काः लः न्ह्याः वन स्थीरनं ।
क्षगलपञ्चि कोटादि मानव फुकं उद्धार थौहे जुल,
नेपालय् स्वयम्भू प्रकाश जूगुलि की देशया गौरब ॥

प्यंगू युगच्चा प्यंगू नां

सत्य पद्मिगिरि धयाव तलसो त्रैतायुगय् वज्रकुट,
द्वापरयुगस गोशृंग पर्वत धकाः नांहे प्रसिद्ध जुल ।
गोपुच्छाचल नाम पर्वत धयाः बांलाः कलिया युगय्,
स्वयम्भू महावैत्यया युगयुगय् नांहे हिला वैच्चवन ॥

आश्चिका

ब्रह्मा विष्णु कैलाशया अधिपति त्रैलोक्यया मालिक,
श्रीशम्भु, कुवेरादि इन्द्र सहितं देवादिदेवो वयाः ।
पूजाभाव यानाः अतीव रसनं स्तोत्रादि मागु बनाः,
आशाहे सकस्यां ध्वेष्वः यनहे ह्यमा प्रभा बुद्धया ॥

५

७६ ऐयूला थे

१. बुद्धया इलय् उत्तर भारतय् न्यागु ततःधंगु शक्ति दु, व खः—कोसल, मगध, वत्स, वृजी व अवन्ती ।
२. बुद्ध न्हापाँगु वर्षावास (ई० पू० ५२७) ऋषिपतन—मृगदावनस (सारनाथ, बनारस) बित्य् याना विजयात ।
३. पालिया छगू शब्दकोशया नां 'अभिधानप्पदी-पिका' खः ।
४. 'राजकाराम' धैगु छगू भिक्षुणीपिगु 'आराम' खः । बोद्ध भिक्षुणीपि मध्ये सर्वश्रेष्ठ उत्पल-वर्णा छकः समयचारिका धुंकाः अन्धवनय् वासं चवनाच्चंगु खः । उबलय्तक भिक्षुणीपिगु लागी अरण्यवास निषिद्ध यानातःगु मदु ।
५. मजिरुम निकायया सब्बासवसुत्तकथं श्रावस्ती (सावत्थी) या नामकरण जूगु थुकथं खः— सवत्थ ऋषिया निवासस्थान दुगु नगरी गथेकि काकन्दी माकन्दी ।
६. अर्थकथाचार्य (भाष्यकार) या कथं श्रावस्ती-या नामकरण जूगु थुकथं खः—मनूयात माःगु न्ह्यागु थन दु अर्थात् 'सब्बं अतिथि' धाःगुलि 'सब्बत्थि' (आवस्ती) धाःगु खः ।

नेपालमा बनेको

बिजुलीको चुल्हो

आशा हिटर

प्रयोग गर्नोस् !

बपाइलाई फाइदा हुन्छ ।

महंगो दाउरा बच्छ ।

सर्वप्रथम निर्माता
आशाबहादुर प्रजापति
दीगु टोल, थिमि

SAYINGS OF THE BUDDHA

The Highest Gift

The gift of Truth excels all other gifts.

Accept Truth

If you find truth in any religion, accept that truth !

See The Buddha

One who sees my teachings sees me.

Serve The Buddha

One who serves the sick serves me.

The Eternal Law

In this world hatred can never be appeased by hatred. Hatred can be appeased by love. This is the eternal law.

World Within You

In this very one fathom long body along with perception and thoughts, I proclaim the world, the origin of the world, the cessation of the world, and the path leading to the end of the world.

Mind Is The Forerunner

By mind the world is led, by mind the world is drawn. And all men own the sovereignty of mind.

Two Different Paths

One is the road that leads to worldly gain, one leads to deathlessness—Eternal Bliss.

Everything Is Impermanent

All conditioned things are impermanent. When one see this in Wisdom, then one becomes dispassionate towards the painful.

Ignorance

It is because you and I do not understand and comprehend the four noble truths that we have to run this long and weary round of existence—Samsara.

Lucky Day

Fools wait for a lucky day, but everyday is a lucky day for an industrious man.

Worldly Ties

The secret of happiness lies in mind's release from worldly ties.

Insufficient Knowledge

The man of little learning grows old like the ox. His body grows but wisdom grows not.

सुम्पादकीय

लोकाचार

मानिस सभ्य भएपछि लोकाचार बढ्छ । वास्तविक जीवनमा लोकाचारको कुनै मतलब रहँदैन । धर्मको नाउँमा अपनाइने विधि पनि सभ्यजाति र असभ्यजातिमा फरक हुन्छ । एउटामा अन्धभक्त र अर्कोमा कंचूसपना हुन्छ दानदक्षिणा गर्दा अन्धभक्तले अन्धविश्वासको आधारमा आफ्नो भक्ति यथाशक्य पत्रं पुष्पको रूपमा भएपनि श्रद्धा व्यक्त गरेको हुन्छ भने कंचूसीले देखाएर लाखोंको परिमाणमा पनि खर्च गर्दछ । धेरै पैसा खर्च गर्ने वा दान दक्षिणा गर्ने भन्दैमा त्यसलाई उदार भन्न मिल्दैन । देखावटी वा लोकाचारले गरेको खर्च वा दानमा अभिमान मिसिएको हुन्छ । दान दिने र हेनै सुनेलाई समेत आफ्नो दानका कुराले प्रभाव पारेक आफ्नो बसमा राख्ने उसको आन्तरिक मन हुन्छ ।

गरीब, अशक्त, याचक र भिक्षुहरूमा मानिस दान दिन्छन् । कुनै दानले एकजनाको उद्धार हुन्छ भने कुनैले समाज र विश्वपर्यन्त रक्षा हुने हुन्छ । एउटा दिएर अर्को लिने इच्छा राख्ने वास्तविक-रूपमा व्यापार हो । यस्तो गरी दिनु लोकाचार

हो । लोकलाई देखाउँदा एउटा मन र भित्री मन अर्कै हुन्छ ।

यथार्थरूपमा दानी भनेको निरहंकारी, उदार र मानव हृदयो हुन्छन् । उ दानको महिमा गाउँछ, आप्नो महिमा गाउँदैन । यस्ता दाताहरू बुद्धानुशासनमा खेरै भेट्टिएको छ । छोराछोरी, सारा ऐश्वर्य वैभव र शरीर पर्यन्त दानदिनेहरू सच्चा दानी हुन्, उनीहरूमा लोकाचारको छलक पनि देर्खिदैन । अरूले नवताइदिएमा उसको दान र कर्तव्यको प्रकाश नै हुँदैन । यस्ता व्यक्तिहरू ठूना महात्मा र महासत्त्व गणिएका छन् । उनीहरूको कीर्ति चन्द्रसूर्य रहन्जेलसम्म अक्षुण्ण रहेको हुन्छ । लोकाचारोको दान वा कार्यहरूमा मानिसको टीका टिप्पणी चलेको हुन्छ र उसले राखेको कीर्ति सदा स्थिर पनि रह्न्दैन । आनन्द-भूमि लोकाचारी प्रवृत्ति निरुत्साहित भएको देखन चाहन्छ । बुद्धको मध्यम मार्गले लोकाचारलाई कुनै स्थान दिएको छैन । अतः बुद्धका अनुयायीहरू लोकाचारी भई बुद्धका अनुयायी हुन सक्दैन भन्ने आनन्दभूमिको धारणा छ ।

श्रीरामचन्द्र गतिविधि

अनला पुन्ही

२०३९ आश्विन १७ गते अनला पुन्ही खुन्हु आनन्दकुटी बिहारे सदां थे ज्ञानमाला भजनं लिपा शील प्रार्थना जुल । मिक्षु कुमार काश्यपाखे बुद्ध गुण स्मरणं लिपा मिक्षु अश्वघोषं धर्मदेशना याना विजयात । भोजनं लिपा बनेपा मिक्षु तालिम केन्द्रे चवंपि धामणेरपिसं बाखं कना विजयात ।

आनन्दभूमियात सहयोग

बेलायतय् धर्मप्रचार व अध्ययन याय्त विजयाना चवंप्ह मिक्षु ज्ञानपूर्णिकं आनन्दभूमियात रु. ११५।— चन्दा प्रदान याना विज्यागुरुलि वसपोलयात आनन्दभूमिपाखे सुमाय् दु ।

अनुदान

बनेपा मिक्षु तालिम केन्द्रे चवंपि धामणेरपित्त लय् लय् पतिकं रु. ५०।— न्यैतका मासंगली चवना दीम्ह दिलमाया उपसिकां अनुदान स्वरूप विया दिल । वय्कयात मिक्षु तालिम केन्द्रं भितुना व सुभाय व्यूगु दु ।

अथे हे धर्मकीर्ति उपसिका पुचलं मिक्षु तालिम केन्द्रयात रु. ३०५।— चन्दा विया दिल ।

जनरल स्टेशनरी सेन्टर प्लूखाँ मिक्षु तालिम केन्द्र-यात फूल्स्केप १२ पं, राइटिं प्याव १२ गू, नोट ब्लूक १२ गू, रजिष्टर खुगू व मेमेगु कारि आदि दान याना सहयोग याना दीगुरुलि मिक्षु तालिम केन्द्रं कृतज्ञता प्रकटयागु दु ।

महापरित्राण

गण महाविहारे अस्त्रिकादेवी रंजितकारया शद्वा कथं १८ आश्विन २०३९ अनालागा २, ११०२ निसें २३ आश्विन तक बहनिसिया ७ ताः निसें ९ ताः तक महापरित्राणया सूत्रत क्रमशः पाठ लिसें उकिया अर्थं देशना जुया आश्विन २४ गते अहोरात्र पवित्र महापरित्राण पाठ सम्पन्न जुल ।

उक्त अवसरे शील प्रार्थनां लिग संघनायक प्रज्ञानन्द महास्थविर, मिक्षु सुबोधानन्द व मिक्षु सुदर्शन-पिनिपाखे परित्राणया महत्व बारे धर्मदेशना याना विजयात । आश्विन २५ गते मिक्षु संघविन्त कल्पवृक्ष दान सम्पन्न जुल । सुथे सकसितं जलपान संग्रह नं जूगु दु ।

आश्विन २४ गते महापरित्राण पाठ जंडी न्हो कथपु पांगाया मय्जुपिसं मधुर स्वरं ज्ञानमाला भजन याना श्रोतागणया ध्यान आकर्षण याना विल ।

नेपाली मिक्षु अमेरिकाय्

मिक्षु सुनन्द पीएच. डी. या लागी अमेरिकाया हावडं युनिवर्सिटी भर्ना जूगु समाचार दु ।

पञ्चमुनि शाक्य

उखुनुया अंके तान्सेने चवना विज्याःपि मिक्षुपित्त सलाक दान भोजन याको विनिगु नामावलीस श्री पञ्चमुनि शाक्यया नां तोफिना चवंगु दु ।

न्हासः लिसः कासा

अन्तर माध्यमिक विद्यालय नेपाल भाषा साहित्य सम्मेलन रजत जयन्ती ११०२ कथं न्याताजिगु ज्याः वदव्रुया आनन्दकुटी विद्यापीठया विद्यार्थी पुचःया खलःया ज्याः जूगु उगु रजत जयन्तीया न्हापांगु ज्याः - न्हासः लिसः कासां शुरु जुल । न्हासः लिसः कासाया मुज्या उलेगु ज्याः आनन्दकुटी विद्यापीठया संस्थापक हनेबःमह मिक्षु अमृतानन्दज्यूं याना दिल । दिना च्वंगु न्हासः लिसः कासा हाकनं आनन्दकुटीया ग्रसालय ज्वीगु खें लय्ता खें एवंका दिल । आनन्दकुटी विद्यापीठया प्रधानाध्यापक हनेबहःमह भाजु रत्नबहादुर बज्ञाचार्यज्यूं न्हासः लिसः कासा कःङः धायकेत झायादीपि सकल हनेबहःपि साहित्यकार, शिक्षक, शिक्षीका व विद्यार्थीपित लसकुस ख्वचू बिगु दिल । अथेतुं (विद्यार्थी पुचः) ग्रसाः खलःया छ्यान्जे (सचिव) भाजु अनिलरत्न तुलाधरं भाषायात समान अधिकार दयमा नापं थःगु स्कूलेहे नेपाल भाषां ब्वने मदुगुलो दुःख एवंका लसकुस ख्वचू वदचायका दिल । थुकथं ख्वचू वदचायवं भाजु मल्ल के० सुन्दरं न्हासः लिसः कासाया न्हापांगु निह्या कासा सुरु याना दिल । थुगु न्हासः लिसः कासाय ये, यल, रुपं जक द्वति काःगु मखसे फ्वंत, पन्ति व सववया विद्यालय याना जम्मा स्वीगु स्कूलं द्वति काःगु जुल । उगु कासा जलागा १४ (भाद्र ३१) निसे आनन्दकुटी विद्यापीठया हलं सुरु जुया अनला थव छ (असोज ६ गते) यटखाबहालय बिजं कासा जुल । उगु बिजं कासाय् (१) विश्व निकेतन मा० वि०, (२) नेपाल आदर्श मा० वि०, (३) भानु माध्यमिक विद्यालय, (४) मङ्गलोदय मा० वि० या दथ्वो संध्या

इलय यटखाबहालय कासा सुरु जुल । कासा स्वेत बहालय उत्सुकतापूर्वक यदव स्वकुमि भाजु मय्जुर्पि मुं । कासा वदचाल । कासा वदचायवं न्हासःया लिसः व्यूगु स्कूलया नां छासिनिसे कनेगु ज्याः जुल । विश्व निकेतन मा० वि०, (१) गुंगू अंक मङ्गलोदय मा० वि०, (८) च्यागू अंक नेपाल आदर्श मा० वि०, (४) प्यंगू अंक व भानु माध्यमिक वि०, (२) निगू अंक काःगुया घोषणा जुल । थथे छासिनिसे न्हापं, न्हापलू, लियां व लियांल्यू जूपित्त तसकं हनेबह म्ह भू० पु० कुलपति श्री केदारमान “व्यथित” जूं रनिङ्ग शिलदया नाप नापं तकमा, दसि पौ व सफूत सिरपा दीगु ज्याः जुल । उगु न्हासः लिसः कासाया निर्मित माःयाय तक वना माःगु बन्दोबस्त श्रीकृष्ण “अणु” याना दीगु खः । उगु ज्याः तालाकेत मला मञ्चि मधासे जज जुया दीपि छासिनिसे थथे खः । मिक्षु महानाम, मिक्षु कुमार काशयप, मिक्षु सुदर्शन, मिक्षु अश्वघोष, सूपुंडहादुर पिताः, दुर्गलाल, हितकरद्विर सिंह, आशाराम शाक्य, केदारमान “व्यथित”, सत्यमोहन जोशी, प्रेमबहादुर कंसाकार, स्वयम्भू लाल श्रेष्ठ, रत्नधबन जोशी, न्हूछे-बहादुर बज्ञाचार्य, विश्वराम भक्त माथेमा, लक्षण राजवंशी व अनगारीका धम्मवति खः । अथेतुं ववीज माष्टर जुयाः यःगु अमुल्यगु ई बिया ग्राहाली याना दिपि थथे खः । मल्ल के० सुन्दर, प्रकाश बज्ञाचार्य, त्रिरत्न शाक्य, भूषण प्रसाद श्रेष्ठ, राजा शाक्य व मय्जु ज्वाला स्थापितपि खः । अथेतुं छासिहे उसि मचासे ई पिदाः च्वना ग्राहालि याना दीपि डिल्लीरत्न बज्ञाचार्य, शरद कसाः व भूषण प्रसाद श्रेष्ठ अथेतुं ल्याः छेगुलि हरि स्पस्यः व पवित्र कसाः । थथे सकलसिगु ग्राहालि न्हासः लिसः तःजिक कःङः धायक वदचाल ।

न्हापांचु न्हु

न्हापः लिसः कासा ववचाया छुं न्हि लिपा अर्थात् अनलागा ६ (असोज २२) गते खुन्हु न्हापां विद्यापीठया सफू कुठी (पुस्तकालय) नेपाल भाषाया नां जाःम्ह साहित्यकार भाजु प्रेमबहादुर कसाःजुं लुखाय् चिनातःगु रिबनय् कैर्ची चाना सफू व्वज्याना (प्रदर्शन) उद्घाटन याना दिल। उगु सफू व्वज्याय् ९ गु विद्या याना छिछसः व र्वीस्वंगु (११९३) सफू व्वज्या जुल। उगु सफू व्वज्याया निर्ति दक्ष दक्ष सफूत चवसा पासा संस्थापाखे प्राप्त जूगु खः।

सफू व्वज्याया उद्घाटन ववचायवं विद्यापीठया सभागूहलय् साहित्य सम्मेलनया ज्याः क्वः छ्रीगु ज्याः जुल। सम्मेलनय् न्हापां विद्यापीठ व कन्या विद्यापीठया छात्र छात्रातसे लसकुस म्ये हाला लसकुस याना दिल। उगु लसकुस म्ये भाजु दुर्गालाल व लयसय् हनादीम्ह भाजु द्वारिकालाल जोशी खः।

उगु सम्मेलनय् काःपि सकलसित विद्यापीठया प्र. अ. हनेबहःम्ह भाजु रत्नबहादुर बज्ञाचार्य लसकुस याना दिल। ग्वसाः खलाया नायः भाजु रबिमुनि बज्ञाचार्य नं सकल पाहाँपित लसकुस याना दिल। लसकुसया ज्याः क्वः ववचायवं सम्मेलनया मुज्या साहित्यकार भाजु बैकुण्ठ प्रसाद लाकौलं याना दिल। उगु सम्मेलनया निर्मित प्रधान-अध्यापक भाजु गम्भीरमान मास्केया सभापतित्वय् समा सुरु जुल। उगु सभाय् विभिन्न विद्यापीठया छात्र छात्रातसे थ थःगु चवसु व्वना न्यंका दिल। सम्मेलनया विचय् विचय् नां जाःपि साहित्यकार भाजु प्रेमबहादुर कसाः, सत्यमोहन जोशी व परोपकार माध्यमिक विद्यालयया प्रधानाध्यापक हनेबहःम्ह हितकर बिर सिहजुं अन्तर हाइस्कूल नेपाल भाषा साहित्य

सम्मेलनया सुरु गुकर्थ जुल धैगु वःचा हाकयक न्हांपुस्य चवंक इतिहास न्यंका दिल। नापं च्येऽद्वः (८० हजार) विद्यार्थीपिसं ब्युगु एस एल. सि. परिक्षाय् नेपाल भाषा कया जाँच व्यूपि जम्भा प्यसः व चाचू जक दु धैगु तसकं नुगः हे काइया मी कथंया न्वचू नं न्यंका दिल। उगु हे सम्मेलनय् पलख न्हांपुकेत भाजु रेमेश व ढुवालं म्ये हाला न्यंका दिल। अथेतुं कान्ति इश्वरी मां विं या छात्रातसे व कन्या मन्दिर मां विं या छात्रातसे नं पुचः म्ये हाला न्यंका दिल।

अन्तय् सभापतिया थासं भाजु गम्भीरमान मास्के जूः थः मचाबले सम्मेलनय् व्वं वनेगु यज्याःगु सम्मेलनं व चिचीचा धंगु सम्मेलनं थों कबि दुर्गालाल प्रा. कमल प्रकाश मन्त्र थें ज्यापि साहित्यकारपि दइवल धैगु खे कंसे थोंया सम्मेलन ववचाल धकाः बचं वियाः न्हापां खुन्हया सम्मेलन ववचायका दिल।

न्हिन्हु खुन्हु

कन्हे खुन्हु नं अर्थात् अनलागा ७ शनिबार खुन्हु नं आनन्दकुटी विद्यापीठ व कन्या विद्यापीठया छात्र छात्रातसे लसकुस म्ये न्यंका लसकुसयात। आनन्दकुटी विद्यापीठया सुपरोवेक्षक भाजु न्हूछेबहादुर बज्ञाचार्यजुं सकलसितं लसकुस यासे छेँखार्पति नेवाः भाय् मल्हासे खेँ भाय् व अंग्रेजी भाय् छ्यलेगु याना हया च्वंगुलि नेपाल भाषा खे ल्हाइपि म्हो जुया वना च्वंगु खे न्हथना दिल। ग्वसाः खलःया छ्याङ्जे भाजु अनिलरत्न तुलाधरं लसकुस न्वचू नापं स्कूल स्कूलय् नेपाल भाषा व्वने दयमा धैगु खेँ उवर विया दिल। लसकुसया ज्याःक्वः ववचायवं हनेबहःम्ह भाजु स्वयम्भूलाल श्रेष्ठया सभापतित्वय् सम्मेलन सुरु जुल। सम्मेलनय् न्हाथु खुन्हु थे विभिन्न

विद्यालय्या छात्र छात्रातसे थःथःगु रचना उत्तराः न्यंकल ।
 अथवा नापं बिच्य् बिच्य् परिक्षक भाजुपिसं न्वचु
 बिधादिल । अम्ह परिक्षक भाजु राजा शावयं कीसे थःगु
 छें नेवा: खेंया सत्ता खेंय् खें स्यना चवंगु खासयाना मिजं
 तयसे सिबे मिसातसे अप्वः खेंय् खें स्यना चवंगुलि न्हापां
 कीसे मिसातय्त न्हालं चायके बीमागु खें न्हाथना दिल ।
 अर्थेत् भाजु पूर्णं बैदं छात्र छात्रातसे च्युंगु थःगुहे पहःयागु
 रचना चिनातःगुलि सन्तोष व्वंका दिल । उगु सम्मेलन
 कःकः धायकेत कान्ति ईश्वरी मा० वि० व कन्यामन्दिर
 माध्यमिक विद्यालय्या छात्रातसे पुचः म्ये न्यंका दिल ।
 नापं भाजु द्वारिकालाल जोशी व भाजु सत्यनारायण
 राजभण्डारी नं न्हांपुक म्ये न्यंका दिल । नापं रोशन
 बहादुर शावयं न्हांपुक म्ये हाला न्यंका दिल । सम्मेलन
 व्वचाय् न्हाः सम्मेलनय् वःगु रचनाया पारख याना सिरपा
 लाःपि भाजु मयजु पिनिगु नां न्यंके न्हाः ग्वसाः खलःया
 नायः भाजु रबिसुनि बज्ञाचायं थःगु स्कूलय् नेपाल भाषा
 ढबने मदु । सरकारं नेपाल भाषायात समान अधिकार
 बीहेमा: धैगु माग यासे धन्यवाद ज्ञापन याना दिल ।
 सिरपा लःल्हाय् न्हाः ग्वसाः खलःया नोकु भाजु पवित्र
 विर सिंह आकीवं सम्मेलनया निर्ति मदन स्मारक
 मीनमवन पूचोया शिक्षीका मयजुयात पाःव लःल्हायगु
 ज्याः जुल । अनंलि सिरपा बीगु ज्याः जुल सिरपा बीत
 मू पहां मयजु मोती लक्ष्मीं सिरपा विया दिल ।

न्हाप :—

कविता : नरेश मान तुलाधर — सिद्धार्थ बनस्थली
 बाखः : रत्नकृष्ण श्रेष्ठ — नेपाल आदर्श मा० वि०
 निबन्ध : रीता “संग” — कान्तो ईश्वरी मा० वि०

न्हापल्यू :—

कविता : शान्ति श्रेष्ठ — कन्यामन्दिर
 बाखः : बौतमबुद्ध बज्ञाचार्य — प्रभात माध्यमिक
 निबन्ध : ममता नकःमि — आनन्दकुटी कन्या विद्यापीठ

लियाँल्यू :—

कविता : राजेश्वर बैद्य — नमुना मछिन्द्र
 बाखः : इन्द्रमुनि शावय — नमुना मछिन्द्र
 निबन्ध : ज्ञानलक्ष्मी महर्जन — आदर्श कन्या निकेतन

सान्त्वना :—

कविता : बीरेन्द्र भक्त बल्लभ — नवरात्री मा० वि०
 बाखः : शुबर्ण केशरी शावय — कन्यामन्दिर
 निबन्ध : आनन्दमुनि बज्ञाचार्य — नेपाल आदर्श मा. वि.

युक्थं सिरपा त्याःपि भाजु मयजुपित सिरपा बीगु
 व्वचाय् वं मयजु मोती लक्ष्मी थौं धाधां दंबदं धाधां थौं
 सम्मेलन २६ दय धुंकूगु खें कना दिल । सभापति भाजु
 स्वयम्भूलाल श्रेष्ठं युक्थं सम्मेलन न्हांपुक तःजिक ग्वसाः
 ग्वया दीगुलि आनन्दकुटी विद्यापीठयात धन्यवाद बिसे
 थुगुसिया सम्मेलन व्वचाल धैगु बचं विया सभा व्वचायका
 दिल ।

रजत जयन्तिया क्वलय् ल्यंदनिगु ज्याः सम्मेलनया
 इतिहास व सांस्कृतिक व्ववस्थाया निर्ति छिथें सकलसितं
 ग्वाहाली यायेत इनाप या॒गु दु॑ ।

बाछितक बाखः

ये॑ ध्वाखाबहा व तैलाछि त्वा॒या र्वःसाले अनाला
 पुन्हीनिसे औसितक ध्वाखाबहाले ध्यानकुटी चर्वंपि मिक्षु
 श्रामणेरपिसं व धर्मकीतिया अनगारिकापिसं बाखं कंगु दु॑ ।

आनन्दकुटी विहार जीर्णोद्धार याना पुनः निर्माण यायेत आर्थिक सहायता बियादीपि
श्रद्धालु महानुभाव भाजु मयूजुपिनि नामावली ।

थौतकया जम्मा आयः १,८९,१४६।२५

थौतकया जम्मा व्ययः १,८९,१५६।४०

आयः

श्री स्वयम्भू ज्ञानमाला बौद्ध तीर्थयात्रापाखे	३०,०००।-
श्री सानुरत्न स्थापितपाखे	१५,०००।-
२५२५ सौं बुद्धजयन्ति समारोहपाखे	१०,०००।-
श्री भक्तिदात थेण, लाजिम्पाटपाखे	१०,०००।-
श्रीताहु दीर्घमान हिसिग्यांजी ज्याठापाखे	१०,०००।-
१९३ विषयना शिविर समितिपाखे	१०,०००।-
श्री मोतिलाल शिल्पकार, ज्यावलालेलपाखे	९,०००।-
श्री सिद्धिधन, अष्टधन ग्रंण्ड ऊल सेन्टरपाखे	८,०००।-
आनन्दकुटी विहार गुठीपाखे	६,२५०।-
आनन्दकुटी विद्यापीठपाखे	५,०००।-
श्री पुण्यरत्न तुलाधर, कमलालिपाखे	३,६६१।-
श्री गणेशबहादुर राजकर्णिकार,	
कृष्ण पाउरोटीपाखे	३,००३।-
श्री धर्मबहादुर धाखवा, यलघोकापाखे	३,८४०।-
जापानी पर्वतारोही मृत्युपाखे	२,०००।-
श्री चिंधिकांजी शाक्य, पुलचोकपाखे	१,५०।।-
श्री द्वारिका प्रसाद मानन्धर,	
वयास्प होटलपाखे	१,१२८।-
श्री गुलाफ कर्जानी माइसोपपाखे	१,०००।-
श्री मोतिभाई बनिया, कोक्केपाखे	१,००१।-
श्री संघरत्न तुलाधरपाखे	१,०००।-
जापानीलेपाखे	१,३००।-

श्रीमती बद्रीमाया मानन्धर, जुद्धसडकपाखे	१,०००।-
आनन्दकुटी चवंगु दानपात्रे जम्मा जूगु	१,२००।-
श्री इच्छाहर्ष बज्जाचार्यपाखे	१,०००।-
श्रीबहादुर शाक्य, ल. पु. पाखे	१,०००।-
स्व० अष्टनारायण मानन्धररथा नामं	
श्रीमती प्रेममाया मानन्धरपाखे	५००।-
श्री बोधिरत्न शाक्य, त्रिशुलीपाखे	५०१।-
श्री हर्षरत्न ताम्राकार, मरु इलालेपाखे	५००।-
स्व० निर्मला शाक्यया नामं	
श्री नाति शाक्य, फसिकेबपाखे	५०१।-
श्रीसाहु ब्रेलोब्यरत्न तुलाधर, ध्वाबहापाखे	५००।-
श्री भक्तिलाल थेण, थापाथलिपाखे	५००।-
श्री हरिरत्न व शोभालालि स्थापितपाखे	५०१।-
श्रीमती चम्पावती बनिया, इट्टूबहापाखे	५००।-
श्री धर्मबीर शाक्य, जम्बहालपाखे	५००।-
श्री कुलधर्मरत्न तुलाधर, तासिथुपाखे	५३२९५
श्री रत्नमान शाक्य, पुलचोकपाखे	५०१।-
श्री दीव्यरत्न तुलाधर, नेपाल ऊल हाउसपाखे	५००।-
अनगारिका विरतो, किन्दोलपाखे	३००।-
सानुमाया स्थापित, धिमेलोहैपाखे	१०१।-
हिरामाया शाक्य, किन्दोलपाखे	१००।-
अनगारिका मागन्दीपाखे	१५०।-
बौद्ध परियति शिक्षा गणमहाविहारपाखे	१०५।-

अनगारिका कुशावतीपाखें	१००।-	अनगारिका सरोजिनीपाखें	१००।-
स्व० द्रव्यधर व ज्ञानलक्ष्मीपिति नामं		चौथिमाया मानन्धर, चसांदोपाखें	१०१।-
अनगारिका सुमनापाखें	२०२।-	रामबहादुर मानन्धर, चसांदोपाखें	१०१।-
अनगारिका संघमित्तापाखें	१०१।-	लक्ष्मीकुमारी चित्रकार, ताहाचलपाखें	१०१।-
अनगारिका सरोजिनिपाखें	१०३।-	ल्यासेअजि मानन्धर, प्याफपाखें	१००।-
श्री हिरालाल नकःमि, दिल्लीबजारपाखें	१०१।-	सागर प्रसाद मानन्धरपाखें	१०१।-
श्री भुवनकृष्ण मानन्धर, क्षेत्रपाटिपाखें	१०१।-	पद्मशोभा तुलाधर, असंपाखें	१४५।-
श्रीमती श्रीकुमारी मानन्धर दिल्लीबजारपाखें	१००।-	तेजशोभा तुलाधर, बिचापुखुपाखें	१०१।-
अनगारिका दानशीलपाखें	१००।-	अनगारिका संघमित्तापाखें	१००।-
तुलसीमाया धोबिनी, धिमेलोहैपाखें	१००।-	रत्नमाया श्रेष्ठ, बाहुबिसेपाखें	१००।-
पुण्यशोभा तुलाधरपाखें	१०१।-	श्रीसाहू चैनबहादुर राजभण्डारोपाखें	१०१।-
अनगारिका सुमित्रापाखें	१०१।-	सेरमान प्रजापति, पक्नाजोलपाखें	२००।-
मयूजु लक्ष्मी, त्वंगपाखें	१०१।-	केशबनारां मानन्धरपाखें	१०५।-
छम्ह उपासिका चसांदोपाखें	१०१।-	अनगारिका धम्मवतीपाखें	१००।-
बुद्धमाया चसांदोपाखें	१०१।-	अनगारिका मागुणवतीपाखें	१००।-
मत्कलक्ष्मि व आसामाया कंसाकारपाखें	२०१।-	पूर्णबहादुर बज्जाचार्य, ल. पु. गाबहापाखें	२००।-
पूर्णबहादुर व मथुरामानपाखें	२००।-	श्रीमती मिथो सिखाकार, तेबहापाखें	१००।-
श्री छ्रुवनारायण मानन्धरपाखें	३११।१०	स्व० बुद्धिहर्ष तुलाधरया नामं	१०१।-
स्व० बेखानारांया नामं	१०१।-	बेखानारां मानन्धर, कमलाछिपाखें	२००।-
श्रीमती ज्ञानशोभा तुलाधरपाखें	१०१।-	स्व० मणिकमान तुलाधरया नामं	२०१।-
लक्ष्मीदेवी किन्दोलपाखें	१००।-	स्व० करुणारत्न तुलाधरया नामं	२०१।-
आशा माइ तण्डुकार, बागबजारपाखें	१००।-	हिरामाया महजन, ननिबहायापाखें	२००।-
स्व० रत्नदेवी मानन्धरया नामं		धर्मचन्द्र शाक्य, बनेपापाखें	१५८।-
राधिका मानन्धरपाखें	१०५।-	रामशंकर श्रेष्ठपाखें	१५१।-
ललितदेव मानन्धर, क्षेत्रपाटिपाखें	१०५।-	आनन्दकुटी मिक्षुपितिपाखें	१३५।-
श्री बुद्धिरत्न तुलाधर, तेनाछिपाखें	२०१।-	चानचुन आम्दानी	२,६५९।७०
श्री तीर्थरत्न स्थापित, खोलपाखें	१००।-	जस्तापाता ल्याहाँवंगु	१,१६७।-
स्व० पिता नीलरत्न तुलाधरया नामं			
म्हाय हस्नाकमलपाखें	१०१।-		
स्व० माता कवन्तिमायाया नामं		सम्पूर्ण आयः १,५४,१५३।७५	
म्हाय्पि इन्द्रकमल, सुगन्धपाखें	१०१।-		

દયય:

મસ્લન્ડ	૧૮૮-	ફુટકર	૫,૬૬૨।૬૨
સિમેન્ટ	૩૧,૮૬૧।૮૦	અપા	૪,૪૦૦।-
ડાઇડ	૧૬,૬૨૨।૭૧	જસ્તા વ પ્લેનશીટ	૧૦,૨૭૭।૫૭
જ્યાલા	૩૭,૩૩૫।૯૦	ધારા પાછા વ ચઃબીયા સામાનત	૧૭,૦૯૨।૫૫
સિ	૧૦,૧૭૪।૭૫	વિજુલીયા સામાનત	૫,૬૧૨ ૮૫
રોડા	૩,૯૩૩।-	ન્હાયકં	૨,૬૨૦।-
વાનુવા	૧,૮૬૦।-	ધુવાની	૪,૪૯૦।-
સમ્પત્તિ	૧,૫૭૦।-		
		સમ્પૂર્ણ ખર્ચ	૧,૫૩,૭૨૧।૭૫

લયંદુગુ અમૃતાનન્દ મહાસ્થવિરયાત બિયાગુ ૪૩૨।-

જમ્મા ટોટલ ૧,૫૪,૧૫૨ ૭૫

ઉપરોક્ત લયાચા આનન્દકુટી દાયક સભાયા કાર્યકારણી સમર્પિત સ્વીકૃત યાઃગુ જુલ ।

અવાંતનિક સચિવ શાક્યમુનિ સિખ્નાકાર
આનન્દકુટી દાયક સભા
દ્વારાંભ, કાઠમાડો

લયંદુગુ નિર્માણયા જ્યાઃ અમૃતાનન્દ મહાસ્થવિર લંકાં લિથંસેલો વસપોલં સ્વયા બિજ્યાત ગુકિયા આય-દ્વય
દ્વયા: થથે છઃ:—

આય:

આનન્દકુટી વિહાર ગુઠીપાંખે	૨૦,૦૦૦।-
સાનુસાહુયાપાંખે	૨,૦૦૦।-
જમ્મા ૨૨,૦૦૦।-	

દયય:

લયંદનિગુ સિમેન્ટયા જ્યાઃ સફા સુરઘરયા જ્યાઃયાત સિમેન્ટ ૫૦ બોરા સહિત ફી અપા બજ્જકર્મી જ્યાલા વ રંગ રોગનયા સામાન સહિત જ્યાલાયાત વંગુ ખર્ચ	૧૬,૧૭૧।૧૫
ન્હાપા યાનાતઃગુ નિર્માણયા જ્યાખોયાત પુલે માનિગુ સાહુ પુલેત આનન્દકુટી દાયક સભાયા સચિવયાત વંગુ દાં	૬,૨૫૦।-
દરાજ, ટેબુલ, મેચ જવલં સ્વંગ્યા	૬,૬૦૦।-
લઃદ્યાંકીયા	૨,૬૨૫।-
કઠિન ફિલ્મયાત	૧,૮૫૧।-
દચલાસા આદિ ફુટકર	૭૦૫।૫૦
જમ્મા ૩૫,૦૦૨।૬૫	જમ્મા ૩૫,૦૦૨।૬૫

आनन्दकुटी विहार खण्डीद्वारा प्रकाशित

(१)	बुद्धकालीन ब्राह्मण	भाग-१	(अप्राप्य)	७/-	(पृ. ५०४)
(२)	बुद्धकालीन ब्राह्मण	भाग-२		१५/-	(पृ. ६००)
(३)	बुद्धकालीन ब्राह्मण	भाग-३		१७/-	(पृ. ६८०)
(४)	बुद्धकालीन गृहस्थीहरू	भाग-१	(अप्राप्य)	८/-	(पृ. ५८१)
(५)	बुद्धकालीन गृहस्थीहरू	भाग-२		१५/-	(पृ. ५६२)
(६)	बुद्धकालीन गृहस्थीहरू	भाग-३		१५/-	(पृ. ६२४)
(७)	जातक संग्रह	भाग-१		१०/-	(पृ. २६६)
(८)	जातक संग्रह	भाग-२		८/-	(पृ. २४०)
(९)	जातक संग्रह	भाग-३		१३/-	(पृ. ३६०)
(१०)	बुद्धकालीन महिलाहरू	भाग-१		८/-	(पृ. ५५६)
(११)	बुद्धकालीन महिलाहरू	भाग-२		१४/-	
(१२)	बुद्धकालीन राजपरिवारहरू	भाग-१		१०/-	(पृ. ६६५)
(१३)	बुद्धकालीन परिवारजकहरू	भाग-१		१६/-	(पृ. ७६६)
(१४)	बुद्धकालीन शावक-चरित	भाग-१	(अप्राप्य)	६/-	(पृ. ३७८)
(१५)	बुद्धकालीन शाविका-चरित	भाग-१		२२/-	(पृ. १००५)
(१६)	बुद्धकालीन ब्रह्मादिदेव	भाग-१		१८/-	(पृ. ६६८)
(१७)	बुद्धकालीन प्रेतकथा ...			१०/-	(पृ. ३८२)
(१८)	बुद्धकालीन विमानकथा ...			१२/-	(पृ. ४०४)
(१९)	जाषान भ्रमणको डायरी			४/-	
(२०)	बुद्धकालीन दशैवटा ग्रन्थहरूको विषय-सूची			५/-	
(२१)	धर्मपदटुकथा (द्वितीय वृत्ति) भाग-१			१३/-	
(२२)	धर्मपदटुकथा (नेवारी) भाग-२			१०/-	(पृ. १६७)
(२३)	संक्षिप्त कथा सहित धर्मपद				
(२४)	नेपालमा थेरवाद बुद्धधर्मको संक्षिप्त इतिहास				
(२५)	A short History of Theravada Buddhism in Nepal.				

यी पुस्तकहरू तथा बौद्ध पुस्तकहरू पाइने ठाउँ—

श्री हेराकाजी तुइका, नागबहाल, ललितपुर, बागमति अञ्चल, नेपाल ।

बुद्ध विहार, भृकुटी मण्डप, वाल्मीकि क्याम्पस पछाडि, काठमाडौं, बागमति अञ्चल, नेपाल ।

फो० न० १५७४३